

Skrivnost belega bivola

Včasih so potrebna dolga stoletja, da se rodi beli bivol — albin. V vseh Združenih državah sta danes samo še dva — skromni ostanek tistih davnih dni, ko so preko ravnin grmeli milijoni kopit in ko so Indijanci častili dušo bele prikazni, ki jim je pomenila poseben dar Velikega boga.

Danes sta v Združenih državah dva bela bivola. To je dvatisočkrat več kot bi pričakovali glede na povprečje. Da pa je ta nenavadni pojav še bolj nenavaden, je oče ene teh dveh živali njen lastni brat. Torej oče in sin ali brat in brat, kakor hočete. Zgodba o belem bivolu pa je, ne oziraje se na to nenavadno naključje, še vedno ena najzanimivejših strani v najprejstrem poglavju zgodovine Starega zahoda.

Bivolu bi skoraj lahko rekli narodni simbol Amerike. Nobena druga žival ne vzbuja v tej deželi toliko spoštovanja in želje po pustolovščinah kot ravno on. Nihče točno ne ve, koliko bivolov je živelo na vseh prostranih ameriških prerijah, ko je tja zašel prvi beli človek. Najbolj previdni se ustavljajo pri številu 30 milijonov. Drugim pomeni mejo število 125 milijonov — skoraj toliko, kolikor šteje danes prebivalstvo v ZDA.

In vendar ameriški bivol ni pravi bivol, pač pa je bizon, ki ga znanstveniki postavljajo v isto vrsto z evropskim. Pravi bivol nima tiste grbe na ramenih, ki jo imata afriški in njemu podobni — azijski. Razlikuje pa se tudi še v drugih stvareh. Beli človek, ki je prvi raziskoval ameriški kontinent, ni bil znanstvenik. Ponosnim živalim prostranih prerij je dal ime »bivoli«. Torej je bivol res že zdavnaj živel in umiral, prav tako kot še danes živi in umira. In tudi izumira. Prvi Evropejci so tudi Indijanca napačno imenovali, ker so menili, da je po poreklu iz Indije in da ni davni prebivalec Starega sveta, ki so ga odkrili, ne da bi se zavedali. In to še niso vse zmotke, ki so jih napravili predniki. Žival, ki so jo imenovali severnoameriški los je pravzaprav pravi los; in gorska koza ni prava koza; prav tako na žalost ne sodi ameriška antilopa v družino pravih antilop. Razlage za vse to so precej zamotane, zato laik sprejme znanstveni izraz, ne da bi o njem posebej razmišljal. Že od davnih časov je bila to

svobodna dežela, njeni prebivalci pa so imeli posebno prednost, da so lahko imenovali divje živali tako kot se jim je zdelo. Potem pa so znanstveniki privzdignili svoje dlakocepske obrvi in pričeli razlagati, da los ni severnoameriški los in ameriški bivol ni pravi bivol, mi pa jim lahko vljudno svetujemo, naj skočijo v jezero — ker je ameriško jezero pravo jezero.

KRVAVA ZETEV JE BILA BOGATA

Kljub ogromnemu številu bivolov, ki so se nekoč klatili po ameriškem kontinentu, so te živali izredno hitro izginile. Narava jih je ustvarjala milijon ali še celo več let. Američani pa so potrebovali prav malo časa, da so jih iztrebili. Zanje je bilo važno meso in koža. Samo v eni sezoni, leta 1849, so iz Upper Missourija pripeljali v St. Louis kar 110.000 že ustrojenih bivoljih kož. Tako se je pričel v zgodovini največji pokol živali, ki ni poznal razlike. Svoj višek pa je dosegel v letih 1872, 73 in 74, ko so pobili povprečno vsak dan 5000 živali. Zetev vseh treh let je bila silno bogata — 5 milijonov bivoljih kož. Te živali so kopnele kot sneg v siju opoldanskega sonca. Sklicali so kongres, ki bi to početje prepovedal — vendar iz vsega ni bilo nič. Rezultat — leta 1889 je bilo v celih Združenih državah le še 541 bivolov.

Profesionalni lovci na bivole so bili trdo vzgojen rod in jih nikoli ni nihče prekašal. Takrat je bil zahod še divja, prostrana dežela, kjer so si bili sosedi, kljub temu, da so živeli več sto milj narazen, zelo blizu. Če je hotel biti pravi državljani, je moral ubiti najmanj tisoč bivolov letno — ali pa tisoč Indijancev. Nekaj najboljših lovcev pa se lahko pohvali kar s 5.500 ubitimi živalmi. Nekateri so lovili sami. Tako n. pr. Sam Carr, ki je v enem dnevu ubil in odrl 35 do 40 bivolov.

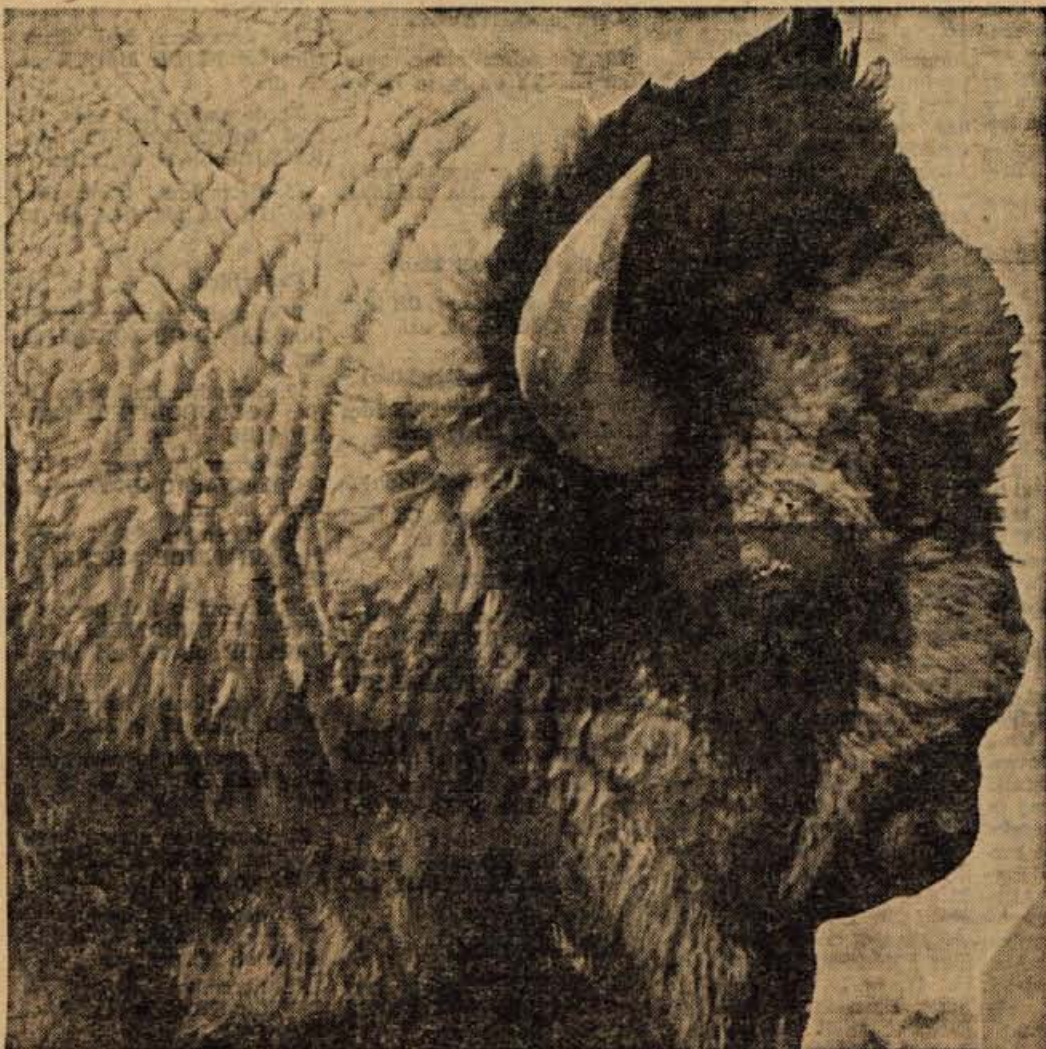
ENA BELA KOŽA NA PET MILIJONOV

Med vsemi milijoni bivolov, ki so postali žrtve te krvave zgodovine, je bilo samo nekaj belih — albinov, in sicer na vsakih pet milijonov povprečno eden. V vsej veliki »južni eredi«, ki so jo iztrebili v 70 letih so našli samo enega. Ustrelil ga je »prerijski pes« Dave, ki ga je prodal dalje za tisoč dolarjev.

Trgovec s kožami George Bent je najbolje poznal vrednost belega bivola. Zato je bil tudi edini, ki je imel največ oblek iz njegove kože. Vendar vse te »bele« obleke niso bile popolnoma bele. Pri prvi, ki jo je Bent kupil, so bili samo končki grive beli. Bila je od petletne samice. Druga, od triletnega samca, je bila edina med vsemi popolnoma bela. Tretja pa je imela barvo smetane in je bila od tri leta stare samice; četrta je bila svetlo siva, peta svetlo rumena.

Indijanci so mnogo bolj cenili belo bivolo kožo kot beli ljudje. Pripisovali so ji nadnaravno moč. Ena osnovnih človeških lastnosti je oboževanje in malikovanje tistega, kar je redko in zelo nenavadno. Nekoliko čudno se zdi, da bi primitivni Indijanec s svojim močnim nagibom k nenavadnemu, postavil belega bivola tako visoko. Bivol je bil osnovni vir življenja mnogim indijanskim plemenom širom velikega kontinenta. Njegova koža, kosti, griva, mišične kite, kopita in celo možgani — skratka vse je Indijancem služilo za vsakdanjo potrebo. Živali pa so padale in umirale brez prestanka. Ko je indijanski lovec izsledil belega bivola, ga je ubil, odrl, kožo pa je postavil na žrtvenik njegovega plemena ali pa je postala plemenski fetiš. Postala je predmet praznoverja, strahu in pobožnega čaščenja; če pa je bilo potrebno, so jo štela življenja vseh članov plemena.

Neki neznani pisatelj je nekoč zapisal: »Beli bivol je tako velika redkost, da mora biti celo Veliki bog presenečen ob njegovem rojstvu.« Toda vsak Indijanec ve, da Veliki bog ni presenečen, marveč sodi, da ima ta celo neko osebno zvezo z rojstvom vsakega belega bivola. Prav zato gledajo Indijanci nanj s takim spoštovanjem.

Beli bivol — samo na glavi ima temno liso

Spoštovani bralci! — Današnja Panorama je v manjšem obsegu zaradi tehničnih težav. — Prosimo za razumevanje.

